

COL·LOQUI CIENTÍFIC

Manuals de poder històrics

Al voltant de la reedició del *Manual digest andorrà* de 1748

Consell General de les Valls d'Andorra

21 de novembre de 2022

CONSELL GENERAL
PRINCIPAT D'ANDORRA

ANDORRA
RECERCA +
INNOVACIÓ

Aquest col·loqui, a cavall de la Història i el Dret, es dedica a uns textos rellevants de l'edat mitjana i moderna, no sempre prou coneguts. De forma planera, els anomenem Manuals de Poder; de vegades se'ls coneix com a manuals d'economia política. Eren conjunts estructurats de regles i processos que algú que governava o assessorava una institució, corporació o organització escrivia per informar sobre el seu funcionament als governants i tècnics de les generacions següents.

Ocasionalment, incloïen màximes morals, aforismes o experiències personals. Solien retratar lleialment les virtuts republicanes de les nostres societats tradicionals, és a dir, la participació activa en el regiment de la cosa pública d'una part –remarcable, en els paràmetres de l'època– de la població masculina. Els Manuals de Poder solien situar-se a la cruïlla entre diferents tipus de normes: d'una banda, les que havien instituït i reglamentat l'ens de referència; d'una altra, usos que havien funcionat bé en el passat i pràctiques efectives en curs; tot plegat, en el context de les pautes morals, culturals i socials imperants en cada lloc i moment.

Els Manuals de Poder no s'haurien de confondre amb altres textos d'època vinculats amb institucions i ens com són ara llibres de privilegis, compilacions d'ordinacions o de sentències, manuals de comptes, cerimonials o cròniques històriques, per citar-ne uns quants. Ara bé, ocasionalment

uns i altres podien tenir trets i continguts coincidents.

Al col·loqui, ahora científic i divulgatiu, ens interrogarem sobre l'autoria dels Manuals de Poder –individual o col·lectiva?–, la iniciativa que els promogué –pública o privada?– i la finalitat amb què es redactaren –legitimadora? laudatòria? organitzativa? redreçadora?–; explorarem contigüitats i divergències amb altres textos jurídics, polítics o memorialístics; ens preguntarem si, a més de recollir petges d'allò viscut, també incorporaven unes dosis de programa o projecte de futur...

Ho farem a partir de textos vinculats a realitats ben diverses: la monarquia i les comunitats amb les quals interactuava; poders representatius d'àmbit territorial local o estatal (concretament, els municipis de Montpeller i La Seu d'Urgell o la Diputació del General i les Corts de Catalunya); ens de caràcter fiscalitzador com les cèlebres visites, que auditaven el funcionament de les institucions públiques; fins i tot, un ens domèstic d'àmbit rural com una masia, que el cap de llinatge voldria que fos governada amb intel·ligència política i eficiència econòmica. Tots els exemples seran objecte de contrast amb el *Manual digest de les Vallis Neutres d'Andorra* d'Anton Fiter i Rossell de 1748, recentment reeditat. Les seves característiques i singularitats el fan mereixedor d'una atenció particularitzada i ahora comparativa, de la mà d'un grup d'experts

Programa

9:00 - Inauguració per la Molt Il·ltre. Sra. **Roser SUÑÉ**, Síndica General de les Valls d'Andorra

9:10 - Inauguració acadèmica: El perquè del col·loqui, per **Josep CAPDEFERRO**

9:20 - **Eduard JUNCOSA** (Universidad Complutense de Madrid)
Els Espills: manuals per regir prínceps

9.50 - **Marc CONESA** (Université Paul Valéry–Montpellier)
Le Petit Thalamus de Montpellier

10.20 - **Pere RIPOLL** (Universitat Pompeu Fabra i Universitat Rovira i Virgili)
Manuals de poder en l'òrbita de la Diputació del General de Catalunya (segles xv i xviii)

11:00 Pausa cafè

11.30 - **Ricard Torra-Prat** (Universitat Autònoma Barcelona)
Els manuals de visitadors o fiscalitzadors d'oficis públics (segles xv i xvi)

12.00 - **Josep CAPDEFERRO** (Universitat Pompeu Fabra)
Continguts i silencis dels manuals de dret parlamentari català (segles xvi-xviii)

13.00 - **Mercè Gras** (Arxiu dels Carmelites Descalços de Catalunya i Balears)
Continuïtats i reformes: la regulació de les comunitats religioses masculines i femenines a l'edat moderna

13:30 - **Eulàlia Miralles** (Universitat de València)
El poder es comunica amb el poble: actes i edictes a les premses

15:30 - **Enric Sagué** (Universitat de Girona)
El «Plan general de govern econòmic y moral per a la casa de Casellas»

16:00 - **Lluís Obiols** (Arxiu Municipal de la Seu d'Urgell)
El govern de la ciutat d'Urgell de 1570 de Jeroni Grau

16.30 - **Albert Villaró** (Andorra Recerca i Innovació)
El Manual digest versus el Politar Andorrà. Puig contra Fiter?

17.00 Debat i conclusions científiques

18:00-19:00: Sessió pública al vestíbul del Consell General

Informacions pràctiques

El col·loqui està obert a tothom que hi vulgui participar.

Es celebrarà a la Biblioteca Martí Salvans del
Consell General de les Valls d'Andorra

Per a més informacions o per comunicar
l'assistència al col·loqui:

josep.capdeferro@upf.edu
avillaro@ari.ad

A les sis de la tarda es celebrarà la sessió pública amb les
conclusions del col·loqui al vestíbul de Consell General